

بررسی سیاستگذاری در آموزش و تاثیر آن بر دنیای کار

محمد شاه ملکی^۱، محمد باقریان اصل^۲، جعفر رحمانی^۳

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

^۳ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه طلوع مهر، قم، ایران/ دکتری مدیریت فرهنگی (نویسنده مسئول)

چکیده

مطالعه سیاست های آموزش عالی در سراسر جهان و تأثیر آن بر بهبود کیفیت آموزش و یادگیری است. روش ها برای این منظور از روش مروری و تحلیل مفهومی داده ها استفاده شد با بهره گیری از پایگاه های داده ای معتبر در راستای سؤالات پژوهش تلاش شد تا سیمایی جامع برای این بررسی ترسیم شود. یافته ها یافته ها نشان داد سیاست های متمرکز بر افزایش دسترسی به آموزش عالی ارتقای کیفیت برنامه های درسی و تقویت همکاری های بین المللی نقش قابل توجهی در بهبود دستاوردهای آموزشی ایفا می کنند. همچنین سیاست های مبتنی بر شواهد که بر نیازهای محلی و جهانی تمرکز دارند منجر به افزایش رضایت دانشجویان و بهبود مهارت های فارغ التحصیلان می شوند. این مطالعه بر اهمیت تطبیق سیاست های آموزش عالی با چالش های نوظهور جهانی و نیازهای بازار کار تأکید می کند. آموزش عالی نقش کلیدی در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع دارد و سرمایه گذاری در این بخش بازدهی بالایی ایجاد می کند. دولت ها و سازمان های خصوصی باید در آموزش عالی سرمایه گذاری کنند تا بهبود جامعه و افزایش سطح توسعه را تضمین نمایند. سیاست گذاری صحیح می تواند به بهبود کیفیت آموزش توسعه مهارت ها توانمند سازی اساتید و دانشجویان ترویج پژوهشهای علمی ایجاد برنامه های تحولی شود. این سیاست ها شامل توجه به نیازهای جامعه، تعیین اهداف آموزشی توسعه برنامه های کارآمد تأمین بودجه و استفاده از ابزارهای ارزیابی کیفیت آموزش است.

واژه های کلیدی: سیاست، آموزش عالی، کیفیت آموزش، کیفیت یادگیری

مقدمه

آموزش عالی به عنوان یکی از مهمترین عوامل توسعه و پیشرفت جوامع شناخته شده است. چرا که این نهاد علمی باعث افزایش کیفیت و تنوع نیروی انسانی در جوامع میشود. افرادی که در رشته های علمی و فنی متخصص شده اند. می توانند به ارائه راه حل های نوین و پیشرفته برای مسائل اقتصادی اجتماعی و فرهنگی کمک کنند آموزش عالی باعث افزایش سطح دانش و فرهنگ جامعه و به دنبال آن باعث توسعه فرهنگی و تحول اجتماعی می شود که در نهایت این امر باعث بهبود شرایط زندگی افراد میشود. همچنین این نهاد باعث افزایش توانمندی های اقتصادی جوامع می شود. فارغ التحصیلان دانشگاه های عالی میتوانند به عنوان کارشناسان و متخصصان در صنایع و مشاغل مختلف فعالیت کنند و باعث بهبود وضعیت اقتصادی جامعه شوند پیشرفت در زمینه آموزش عالی جذب سرمایه گذاری خارجی را نیز تسهیل میکند. این امر باعث افزایش فعالیتهای اقتصادی جامعه و افزایش شغل ها می شود. بنابراین با توجه به اهمیت آموزش عالی در توسعه جوامع سیاست گذاری در این زمینه بسیار مهم است. نهاد آموزش عالی به دلیل تغییرات و پیشرفتهای روز افزون در علوم و فناوری نیازمند سیاست گذاری است. سازماندهی و سیاست گذاری در نهاد آموزش عالی به معنی بهبود کیفیت آموزش و ارتقای سطح دانشجویان است. در این راستا سازماندهی و سیاست گذاری در نهاد آموزش عالی باعث میشود که سیستم آموزشی قابلیت ارائه دانش و فناوریهای جدید را داشته باشد و با توجه به نیازهای بازار کار دانشجویان را با مهارتهای لازم برای کار در صنعت آموزش دهد. همچنین سازماندهی و سیاست گذاری نهاد آموزش عالی بهبود فرآیند ارزیابی و اندازه گیری عملکرد دانشجویان را نیز در پی دارد با سازماندهی مناسب اطمینان حاصل میشود که دانشجویان به درستی مورد ارزیابی قرار گیرند و با رعایت قوانین و مقررات پایبند به معیارهای آموزش و پرورش باشند در کل سازماندهی و سیاست گذاری نهاد آموزش عالی بهبود کیفیت آموزش و پرورش و ایجاد یک سیستم آموزشی کامل و مؤثر را به هدف دارد سیاستهای آموزشی باید به گونه ای باشند که امکان دسترسی به آموزش عالی برای همه افراد جامعه فراهم شود و به عنوان یکی از اولویتهای اصلی دولت در نظر گرفته شود همچنین باید سیاستهایی برای توسعه و بهبود کیفیت آموزش عالی در نظر گرفته شود تا از این طریق جوامع بتوانند بهره مندی کامل از مزایای آموزش عالی را به دست آورند برای توسعه و بهبود کیفیت آموزش عالی میتوان سیاستهای مختلفی را در نظر گرفت. یکی از سیاستهای مهم برای توسعه و بهبود کیفیت آموزش عالی دسترسی بیشتر به آموزش عالی برای همه افراد جامعه است. برای این منظور باید زیر ساختهای لازم برای دسترسی آسان به آموزش عالی در نظر گرفته شود؛ مانند: ایجاد مراکز آموزش عالی در مناطق مختلف کشور ارائه بورسیه ها و تسهیلات مالی به دانشجویان و توسعه آموزش آنلاین (Teixeira, 2024) ایجاد برنامه های آموزشی جدید توسعه مراکز تحقیقاتی و آزمایشگاه ها افزایش حمایت مالی دولت از دانشگاه ها و توسعه فناوری آموزشی از جمله مؤلفه های سیاست گذاری است همکاری بین دانشگاهها و ایجاد شبکه های همکاری بین دانشگاههای مختلف و تبادل دانشگاهیان و دانشجویان بین دانشگاه ها ایجاد برنامه های تحقیقاتی مشترک و تبادل فناوری و نوآوری نیز دارای اهمیت است (de Wit & Merckx, 2022).

همینطور برای بهبود کیفیت آموزش عالی سیستم ارزیابی آموزش عالی باید به گونه ای باشد که به دانشگاهها و مؤسسات آموزشی انگیزه بیشتری برای بهبود کیفیت آموزش و یادگیری بدهد برای این منظور باید سیستم ارزیابی به گونه ای طراحی شود که به قدرتها و ضعفهای دانشگاهها توجه کند و انگیزه بیشتری برای بهبود کیفیت آموزش و یادگیری بدهد. همچنین با توجه به تغییرات رو به رشد در جوامع و بازار کار باید آموزش عالی نیز در زمینه های جدیدی مانند فناوریهای نوین اقتصادی حقوقی و اجتماعی توسعه داده شود. برای این منظور باید برنامه های آموزشی جدید طراحی کرد و دانشگاهها و مؤسسات آموزشی را برای ارائه آموزش در زمینه های جدید تقویت کرد. برای بهبود کیفیت آموزش عالی باید برنامه های آموزشی را به گونه ای طراحی کرد که دانشجویان به مهارتهای عملی و کاربردی نیز آشنا شوند. این شامل ارائه دوره های آموزشی عملی و کارورزی در صنایع مختلف است در مجموع فلسفه ایجاد سیاست گذاری در آموزش عالی در سراسر جهان بهبود کیفیت آموزش و پرورش و تامین نیازهای بازار کار است. سیاست گذاری در آموزش عالی باعث میشود که نهادهای آموزشی برای تأمین نیازهای بازار کار به روزرسانی شوند و به دانشجویان مهارتهای لازم جهت ورود به بازار کار ارائه شود ایجاد سیاستهای

آموزش عالی در سراسر جهان به منظور تسهیل رشد و توسعه اقتصادی ایجاد فرصت‌های شغلی تحقق اهداف اجتماعی و دموکراسی (Rizvi & Lingard, ۲۰۲۰).

ترویج تفکر انتقادی و ایجاد ارتباطات فرهنگی و مسئولیت پذیری در جامعه انجام می شود با توجه به آنچه که بیان شد؛ سیاست‌های آموزش عالی می توانند به حفظ یک تعادل بین دانشگاه های مختلف در جهان کمک کنند؛ اما آیا این سیاستها به صورت کامل میتوانند یک تعادل را حفظ کنند؟ پاسخ این است که به شرایط و عوامل مختلفی بستگی دارد با این حال سیاست‌های آموزش عالی می توانند به دانشگاهها در کشورهای مختلف کمک کنند تا به سطحی مشابه با دانشگاههای برتر جهان برسند. این کمک می تواند شامل ارتقای کیفیت آموزش توسعه تحقیقات و نوآوری و همکاری بین دانشگاهها در سطح بین المللی باشد (Marginson & Rhoades ۲۰۲۱).

با توجه به آنچه که بیان شد، شناخت از سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان می تواند مفید باشد. با داشتن شناخت در مورد سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان می توانیم کیفیت آموزش در کشور خود را با سایر کشورها مقایسه کنیم و از نقاط قوت و ضعف خود آگاهی پیدا کنیم این اطلاعات میتواند به ما کمک کند تا در مورد بهبود آموزش در کشور خود ایده های جدید بگیریم با داشتن شناخت از سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان میتوانیم با روشهای آموزشی متنوعی آشنا شویم این روشها می توانند متناسب با نیازهای آموزشی در کشور خود تغییر یابند و باعث بهبود کیفیت آموزش در کشور ما شوند. همین طور شناخت از سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان میتواند به ما کمک کند تا در ارتباط با دانشگاهها محققان و دست اندرکاران آموزشی در دیگر کشورها قرار بگیریم. این ارتباطات می توانند به ما در گسترش دانش و تجربیات خود کمک کنند با داشتن شناخت از سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان می توانید با فرهنگهای مختلفی که در دیگر کشورها وجود دارند آشنا شوید این شناخت میتواند به شما کمک کند تا در محیط های بین المللی بیشتر تعامل داشته باشید و با افرادی از فرهنگهای مختلف کار کنید. از این رو، بر سیاست‌های کلی آموزش عالی در سراسر جهان و تأثیر آنها بر بهبود کیفیت آموزش و یادگیری تصویر روشنی از این سیاستها و نقش آن در توسعه نهاد آموزش عالی ارائه دهد.

پیشینه پژوهش

اسکات (Scott ۲۰۲۴) در کتاب خود بیان می کند که سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان برای پاسخ به چالشهای جدید جامعه و بازار کار نیازمند تغییرات و اصلاحات است؛ اسکات در این کتاب بر اهمیت توجه به نیازهای بازار کار، تکریم حقوق مساوی و دسترسی به آموزش عالی برای همه، تقویت پژوهش و توسعه ارتقای کیفیت آموزش عالی، ترویج فرهنگ انتقادی و ارزشهای دموکراتیک و اجتماعی در آموزش عالی تأکید دارد.

(Althach et al ۲۰۲۱) نشان می دهد که سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان برای جذب و حفظ استعدادها برتر نیازمند تحولات و اصلاحاتی است، به همین منظور بهبود کیفیت آموزش عالی، افزایش دسترسی به آموزش عالی، ترویج پژوهش و توسعه، تقویت همکاری بین دانشگاه ها و صنعت، تأمین منابع مالی و تسهیلاتی برای دانشجویان و محققان، ترویج فرهنگ انتقادی و ارزشهای دموکراتیک و اجتماعی در آموزش عالی را به عنوان موارد اساسی مطرح می کند؛ همچنین این کتاب به این نکته اشاره می کند که سیاست‌های آموزش عالی باید با توجه به شرایط و ویژگیهای هر کشور و منطقه متفاوت باشد و نباید به صورت یکسان برای همه اجرا شود.

هایدن (Hayden, ۲۰۲۵) نشان می دهد که سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان باید برای پاسخ به چالش های جدید جامعه و بازار کار به تحولات و اصلاحات متناسب با شرایط جهانی و محلی عمل کنند. هایدن همچنین به اهمیت توجه به نیازهای بازار کار آموزش مهارتهای عملی و حرفه ای افزایش دسترسی به آموزش عالی ترویج فرهنگ انتقادی و ارزشهای دموکراتیک و اجتماعی در آموزش عالی ترویج همکاری بین دانشگاه ها صنعت و دولت تقویت پژوهش و توسعه و افزایش کیفیت آموزش عالی تأکید دارد.

لالوند (۲۰۲۲، LaLonde) بیان می کند که سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان باید برای تأمین نیروی انسانی متخصص و توسعه اقتصاد دانش محور با توجه به نیازهای بازار کار و صنعت بهبود کیفیت آموزش و آموزش مهارت های عملی و حرفه ای ترویج پژوهش و توسعه تقویت همکاری بین دانشگاهها و صنعت، تأمین منابع مالی و تسهیلاتی برای دانشجویان و محققان ترویج فرهنگ انتقادی و ارزشهای دموکراتیک و اجتماعی در آموزش عالی و توسعه بین المللی دانشگاهها اجرا شود؛ همچنین این کتاب به این نکته اشاره می کند که دانشگاهها به عنوان مؤسسات آموزشی و پژوهشی نقش مهمی در توسعه اقتصاد دانش محور بازی می کنند و سیاستهای آموزش عالی باید با هدف حمایت از دانشگاهها به عنوان مراکزی برای توسعه اقتصاد دانش محور طراحی و اجرا شوند. این موضوع نشان می دهد که سیاستهای آموزش عالی در کشورهای مختلف باید با توجه به شرایط محلی و جهانی طراحی و اجرا شوند. لالوند همچنین به اهمیت توجه به نیازهای بازار کار، ترویج فرهنگ انتقادی و ارزشهای دموکراتیک و اجتماعی در آموزش عالی، ترویج همکاری بین دانشگاه ها، صنعت و دولت، تقویت پژوهش و توسعه و افزایش کیفیت آموزش عالی در تمامی کشورها تأکید دارد. همچنین این کتاب به این نکته اشاره می کند که برای ارزیابی و مقایسه سیاستهای آموزش عالی در کشورهای مختلف باید به فرهنگ، تاریخ، سیاست، اقتصاد و جامعه آنها توجه شود.

روش تحقیق

روش پژوهش مروری به عنوان یکی از مهمترین و پرکاربردترین روشهای پژوهشی در علوم انسانی، پزشکی بهداشت و بسیاری از رشته های دیگر است. این روش در بررسی و تحلیل گسترده ای از مطالعات و پژوهشهای گذشته برای به دست آوردن پاسخ یک سوال کمک می کند. یکی از گونه های مروری، فرا ترکیب است؛ که به طور خاص در تحقیقات کیفی و در این مورد استفاده قرار گرفت. در این روش پژوهشگران به جای تجزیه و تحلیل کمی داده ها مانند متاآنالیز به ترکیب و تفسیر یافته های کیفی از چندین مطالعه می پردازند تا به درک عمیق تر و جامع تری از یک پدیده یا موضوع برسند.

مراحل انجام پژوهش حاضر به شرح زیر است:

۱. تعیین سوال پژوهشی: در این مرحله سوال پژوهشی به دقت تعیین شد. سوال کلی پژوهش حاضر بررسی سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان و تأثیر آنها بر بهبود کیفیت آموزش و یادگیری بود که به خرده سؤلهای دیگر برای این بررسی تقسیم شد.

۲. تعیین معیارهای انتخاب مطالعات: در این مرحله معیارهایی مشخص شد که بر اساس آنها مطالعات و پژوهش هایی که جواب سوال های را می دادند انتخاب شدند.

۳. جستجوی مطالعات گذشته در این مرحله با استفاده از پایگاه های داده ای معتبر مانند Cochrane Library و PubMed و Scopus پژوهشگر به دنبال مطالعات و پژوهشگر هایی بود که شامل سوالهایی باشد. انتخاب مطالعات در این مرحله بر اساس معیارهای انتخاب مطالعات و پژوهش هایی که جواب سوال را می دادند، انتخاب شدند.

۴. استخراج اطلاعات: در این مرحله اطلاعات مربوط به مطالعات انتخاب شده استخراج شدند.

۵. تحلیل داده ها: در این مرحله داده های استخراج شده از مطالعات انتخاب شده با استفاده از تحلیل مفهومی به طبقه های مختلف تقسیم شده و سپس با تحلیل مضامین نتایج به دست آمدند.

۶. نوشتن گزارش: در این مرحله گزارشی از تمام مراحل از جمله: سوال پژوهشی، معیارهای انتخاب مطالعاتی که بر اساس پژوهشهایی که کاملاً مرتبط با سوال بودند و در نتیجه مطالعات انتخاب شده، داده های استخراج شده و نتایج به دست آمده، تهیه شدند.

یافته ها

۱. چه عواملی می توانند ابر عملکرد سیاست های آموزش عالی در سراسر جهان تأثیر بگذارند؟

۲. چگونه می توان سیاست های آموزش عالی در سراسر جهان را بهبود داد؟

عوامل متعددی می توانند بر این عملکرد تأثیر گذارند. برخی از این عوامل عبارتند از:

میزان تأمین منابع: در صورتی که منابع کافی برای پیاده سازی و اجرای سیاستهای آموزش عالی در دسترس نباشد، این سیاستها به صورت ناکارآمد و ناموفق به نظر میرسند. بنابراین تأمین منابع مالی و انسانی مناسب برای آموزش عالی یکی از مهمترین عوامل بهبود سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان است. برای مثال افزایش بودجه های آموزشی جذب محققان و اساتید با تجربه و تواناییهای علمی و تأمین تجهیزات و امکانات مناسبی برای دانشجویان از جمله راهکارهای مهم در این زمینه هستند (UNESCO, ۲۰۲۴).

میزان تأثیر گذاری سیاستهای آموزش عالی: سیاست هایی که توانایی تاثیرگذاری بیشتری بر کیفیت آموزش و یادگیری دانشجویان دارند معمولاً به صورت موفق تری پیاده سازی می شوند. تفکر و فرهنگ جامعه در صورتی که تفکر جامعه به سمت اهمیت دادن به آموزش عالی و بهبود سیستم آموزشی روی آورده باشد، احتمال موفقیت سیاستهای آموزش عالی بیشتر است. آگاهی بخشی در جامعه ایجاد فرهنگی برای اهمیت دادن به آموزش عالی و بهبود سیستم آموزشی و تأمین تحصیلات و آموزشهای مناسب برای جامعه از جمله راهکارهای مهم در این زمینه هستند. شیوه پیاده سازی: سیاست هایی که با رویکردی مناسب و با تأکید بر توسعه پایدار و کیفیت پیاده سازی می شوند، موفقیت بیشتری در بهبود سیستم آموزشی دارند. در این راستا استفاده از مدل های آموزش و یادگیری مناسب توسعه فناوریهای جدید و ایجاد فرهنگی برای استفاده از تکنولوژیهای نوین می تواند به بهبود سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان کمک کند.

شرایط اقتصادی و اجتماعی: در شرایط اقتصادی و اجتماعی نامساعد عملکرد سیاستهای آموزش عالی ممکن است کاهش یابد. قوانین و مقررات: در صورتی که قوانین و مقررات مناسب برای پیاده سازی سیاستهای آموزش عالی وجود نداشته باشد، این سیاستها ممکن است به صورت ناموفق پیاده سازی شوند.

سیاستهای دیگر: در صورتی که سیاستهای دیگر با سیاستهای آموزش عالی در تعارض باشند، و یا باعث تقابل منافع شوند، عملکرد سیاستهای آموزش عالی ممکن است کاهش یابد.

برای مثال تعیین قوانین و مقررات مناسب در زمینه پذیرش دانشجویان، تأمین حقوق و مزایای مناسب برای اساتید و کارکنان و تأمین حقوقی و مالی دانشجویان از جمله مسائلی هستند که می تواند به بهبود سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان کمک کند (Teixeir, ۲۰۲۶).

فناوری و نوآوری: استفاده از فناوریهای نوین در آموزش، توسعه نرم افزارهای آموزشی و تأمین تجهیزات و امکانات فنی مناسب از جمله راهکارهای مهم در این زمینه هستند (Altbach et al, ۲۰۲۳). پس عواملی که بر عملکرد سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان تأثیر می گذارند می توانند به دو دسته عمده تقسیم شوند: عوامل داخلی و عوامل خارجی. عوامل داخلی شامل مواردی همچون: تأمین منابع، تأثیر گذاری سیاستهای آموزش عالی، شیوه پیاده سازی قوانین و مقررات و فناوری هستند.

تأمین منابع مالی و انسانی مناسب، انتخاب سیاست هایی با تاثیرگذاری بیشتر بر کیفیت آموزش و یادگیری، استفاده از شیوه های پیاده سازی مناسب قوانین و مقررات و فناوری و نوآوری همگی عواملی هستند که می توانند بهبود عملکرد سیاستهای آموزش عالی را تسهیل کنند.

عوامل خارجی: شامل شرایط اقتصادی و اجتماعی و تفکر و فرهنگ جامعه هستند. اگر در کشوری شرایط اقتصادی و اجتماعی نامساعد باشد ممکن است سیاستهای آموزش عالی که پیاده سازی می شوند به صورت ناموفق و ناکارآمد به نظر برسند.

همچنین تفکر و فرهنگ جامعه نیز می تواند در پیشبرد سیاستهای آموزش عالی و توسعه سیستم آموزشی تاثیر گذار باشد. در صورتی که تفکر جامعه به سمت اهمیت دادن به آموزش عالی و بهبود سیستم آموزشی روی آورده باشد احتمال موفقیت سیاستهای آموزش عالی بیشتر است.

بنابراین عوامل مختلفی در بهبود سیاست های آموزش عالی در سراسر جهان تأثیرگذارند از جمله: توسعه و ترویج استفاده از تکنولوژیهای نوین در آموزش عالی به ویژه در زمینه آموزش آنلاین و دوره های آموزشی توسعه تحقیقات و پژوهشهای بیشتر در زمینه آموزش عالی به ویژه در زمینه هایی که در بازار کار مطرح هستند؛ ایجاد تعاملات و همکاری بین کشورها در زمینه آموزش عالی به ویژه در زمینه تبادل دانشجویان اساتید و تحصیل کردن دانشجویان خارج از کشور در دانشگاههای معتبر جهان، ارائه حمایتهای دولتی مناسب برای دانشگاهها و مؤسسات آموزشی از جمله تأمین بودجه های مناسب، تشویق به تحقیق و پژوهش و حمایت از دانشجویان از طریق برنامه های اعطای وام و یا بورسیه ها، ایجاد برنامه های آموزشی مناسب برای افراد با توجه به نیازهای جامعه و بازار کار به ویژه در زمینه هایی که برای اشتغال اهمیت دارند؛ ارتقای کیفیت اساتید و کارکنان آموزشی از طریق آموزش و پرورش و تقویت دانش و مهارتهای ایشان، توسعه فرهنگی برای اهمیت دادن به آموزش عالی به ویژه در جامعه و در خانواده ها.

چگونه سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان با هدف بهبود کیفیت آموزش و یادگیری طراحی شده اند؟

در این راستا بسیاری از کشورها سیاستهای متنوعی را برای ارتقای سطح آموزش عالی اجرا میکنند. برخی از آنها عبارتند از: بالا بردن کیفیت آموزش و یادگیری: برای این منظور برنامه های آموزشی با هدف توسعه مهارت های کارآمد و نیازمند بازار کار طراحی و اجرا می شوند.

ترویج تحقیقات و پژوهش های علمی: برای این منظور دانشگاهها و مؤسسات آموزشی با ارائه حمایت، غیر مالی به تحقیقات علمی را تشویق میکنند توسعه فناوریهای آموزشی از این روشها میتوان به استفاده از فناوریهای اطلاعات و ارتباطات سامانه های یادگیری الکترونیکی و رسانه های جدید آموزشی اشاره کرد توسعه برنامه های تبادل دانش این برنامه ها می توانند به توسعه همکاریهای بین المللی و تبادل دانش بین کشورها کمک کنند توسعه برنامه های تحصیلات بین المللی این برنامه ها شامل بورسهای تحصیلی برنامه های تبادل دانشجویی و برنامه های آموزشی بین المللی هستند.

توسعه برنامه های توانمند سازی استادان: این برنامه ها شامل بورسهای تحصیلی، کارگاههای آموزشی و دوره های آموزشی برای توسعه مهارتهای تدریس و توسعه مهارتهای اساتید هستند.

همچنین این سیاستها در سراسر جهان به شکل محلی و بر اساس نیازهای جامعه و با توجه به منابع موجود در هر کشور طراحی و اجرا می شوند. در طراحی و اجرای این سیاستها بسیاری از کشورها از تجربیات دیگر کشورها و سازمانهای بین المللی مانند سازمان ملل سازمان همکاری و توسعه اقتصادی سازمان آموزش عالی اروپا و سازمان آموزش عالی آسیا و اقیانوسیه استفاده می کنند علاوه بر این برخی از سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان شامل تدوین و اجرای برنامه های تحولی توسعه برنامه های تشویق دانشجویان برای انتخاب رشته های پرکاربرد در بازار کار توسعه برنامه های کارآفرینی و تحقیقاتی در دانشگاه ها، توسعه برنامه های تشویق دانشجویان به شرکت در برنامه های تبادل دانش، توسعه برنامه های مهارتهای عملی، توسعه برنامه های تشویق دانشجویان به شرکت در پروژه های اجتماعی و توسعه برنامه های پشتیبانی از دانشجویان با شرایط اقتصادی ضعیف هستند (Altbach et al, ۲۰۲۵).

از آنجا که هر کشور با شرایط منحصر به فرد خود مواجه است برنامه های سیاستی نیز می توانند بر اساس نیازهای خاص هر کشور و با توجه به منابع مالی و انسانی موجود در آن طراحی و اجرا شوند؛ به عنوان مثال در کشورهایی با درآمد کمتر برنامه های تشویق دانشجویان به شرکت در برنامه های تحصیلی بین المللی و بورسهای تحصیلی ممکن است از اهمیت بیشتری برخوردار باشند. در کشورهایی با محیط کسب و کار رونق مند توسعه برنامه های کارآفرینی و تحقیقاتی در دانشگاه ها ممکن است برای توسعه اقتصادی کشور بسیار مهم باشد.

در طراحی سیاستها همچنین بسیاری از عوامل اقتصادی، اجتماعی فرهنگی و سیاسی بررسی می شوند. به عنوان مثال: سیاست هایی که به افزایش تحقیقات علمی و فناوری در دانشگاهها می پردازند می توانند به توسعه اقتصادی کشور کمک کنند. سیاستهایی که به توسعه مهارتهای فردی و حرفه ای کمک می کنند ممکن است به افزایش شانس اشتغال فارغ التحصیلان کمک کنند. همچنین سیاستهایی که به توسعه تعلیم و تربیت در زمینه هایی مانند اخلاق، فرهنگ و شیوه های زندگی سالم کمک می کنند ممکن است به توسعه اجتماعی و فرهنگی کشور کمک کنند.

بخش عمده ای از این سیاستها در سراسر جهان به ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری می پردازد. این سیاستها شامل برنامه های توسعه مهارتهای فردی، توانمند سازی اساتید و دانشجویان، ترویج تحقیقات و پژوهشهای علمی، توسعه برنامه های تحولی و پشتیبانی از دانشجویان با شرایط اقتصادی ضعیف هستند.

برای ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری بسیاری از کشورها برنامه های توسعه مهارتهای فردی را اجرا میکنند. این برنامه ها برای توسعه مهارتهای ارتباطی مهارتهای فنی و تخصصی مهارتهای فرهنگی و اجتماعی و مهارتهای زندگی طراحی شده اند. هدف از توسعه این مهارتها توانمند سازی دانشجویان برای مواجهه با چالشهای روزمره و حرفه ای توسعه شخصیت و افزایش شانس اشتغال فارغ التحصیلان است (Kumar, 2024).

توانمند سازی استادان و دانشجویان نیز از دیگر هدفها در سراسر جهان است. بسیاری از کشورها برنامه هایی را برای توانمندسازی استادان در زمینه هایی مانند آموزش و پژوهش، فناوری اطلاعات، تدریس بین المللی و غیره طراحی می کنند. همچنین توانمند سازی دانشجویان در زمینه هایی مانند اخلاق و ارزشهای اجتماعی، فرهنگ و همکاری نیز از اولویتهای سیاستهای آموزش عالی در بسیاری از کشورها است (Altbach et al, 2020).

ترویج تحقیقات و پژوهشهای علمی نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است. بسیاری از کشورها برنامه های توسعه تحقیقات و پژوهشهای علمی را در دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی اجرا می کنند. هدف از توسعه این برنامه ها ترویج دانش جدید، توسعه فناوری و افزایش قابلیت رقابتی کشورها در بازار بین المللی است.

در بسیاری از کشورها برنامه های تحولی و پشتیبانی از دانشجویان با شرایط اقتصادی ضعیف نیز در سیاستها قرار دارند. این برنامه ها شامل بورسهای تحصیلی تسهیلات اعطای وام و کمکهای مالی به دانشجویان محروم و مبتلا به بیماریهای خاص می شوند. هدف از اجرای این برنامه ها فراهم کردن فرصت برابر برای دسترسی به آموزش برای همه دانشجویان و افزایش تنوع فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه ها است.

علاوه بر این بسیاری از کشورها برنامه هایی را برای توسعه برنامه های آموزشی پیشرفته مانند دوره های آموزشی آنلاین، برنامه های تحصیلی مشترک بین دانشگاهها و برنامه های تحصیلی مجازی طراحی می کنند. هدف از این برنامه ها فراهم کردن فرصت برای دسترسی به آموزش برای همه در هر زمان و مکانی است.

از سوی دیگر طراحی سیاستها بر اساس رویکرد چند فرهنگی و بین المللی می تواند افزایش تعاملات بین المللی، توسعه ذهنیت بین المللی، توسعه مهارتهای بین المللی و ایجاد فرصتهای یادگیری بین المللی را به ارمغان آورد؛ توسعه تفکر بین المللی می تواند به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری دانشجویان کمک کند (Deardorff et al, 2021).

همین طور این سیاست ها با توجه به نیازهای فردی و اجتماعی توسعه مهارتهای استخدامی، توسعه تفکر انتقادی و ابداعی، توسعه مهارتهای تفکر کارآفرینانه، توسعه تعاملات اجتماعی و توسعه مهارتهای فرهنگی می توانند در توسعه فرهنگی اجتماعی دانشجویان نقش داشته باشد.

طراحی بر اساس نیازهای اجتماعی اخلاقی و فرهنگی باعث افزایش تعاملات اجتماعی توسعه اخلاقی و فرهنگی توسعه مهارتهای ارتباطی توسعه هوش اجتماعی نیز می تواند بر بهبود این کیفیت تأثیر گذار باشد این سیاستها با تمرکز بر مهارتهای زندگی توسعه مهارتهای حرفه ای توسعه مهارتهای رقابتی توسعه مهارتهای فناوری توسعه مهارتهای کارآفرینی توسعه مهارتهای بین فرهنگی به کمک تحلیل نیازهای بازار کار ایجاد برنامه های آموزشی مناسب استفاده از فناوری همکاری با

صنعت ارزیابی و اندازه گیری می تواند در بهینه سازی مهارت های زندگی و حرفه ای تاثیرگذار باشد (Guile & Unwin, ۲۰۲۵).

همین طور این سیاستها با ترغیب به کارآفرینی، ارائه مشاوره کسب و کار، ایجاد برنامه های آموزشی مناسب، همکاری با صنعت، تشویق به شرکت در مسابقات کارآفرینی، ارائه فرصت های کارآفرینی، تعیین اهداف مشخص و ارزیابی و بازخورد در فرهنگ کارآفرینی و ایجاد اشتغال تأثیرگذار است (Fayolle & Redford, ۲۰۲۴). این سیاست ها از طریق توسعه مهارت های نوآوری، استفاده از فناوری، توسعه روش های تدریس نوین، ایجاد انگیزه، ارتقای تفکر انتقادی و خلاقیت و تنوع در روش های یادگیری بر اساس رویکرد نوآوری و تحول آموزشی می تواند بر بهبود یادگیری تأثیرگذار باشد.

چه کسانی مسئول تصمیم گیری در مورد سیاست های آموزش عالی در سطح بین المللی هستند؟

درباره تصمیم گیری در مورد سیاستها در سطح بین المللی میتوان به دو دسته از مسئولین اشاره کرد: مسئولین دولتی و مسئولین غیر دولتی، در کل تصمیم گیری در مورد سیاست های آموزش عالی در سطح بین المللی نیازمند همکاری و تعامل بین افراد و مؤسسات مختلف است. این همکاری و تعامل میتواند به توسعه آموزش عالی در دنیا و بهبود سیاست های آموزشی در کشورهای مختلف کمک کند (Mundy et al, ۲۰۲۱).

در سطح بین المللی مسئولین مختلفی می توانند در تصمیم گیری در مورد آنها دخیل باشند. از جمله سازمان ملل این سازمان می تواند کشورهای عضو خود را تحت فشار قرار دهد تا بهبود سیاست های آموزش عالی خود را پیش بگیرند. سازمان های منطقه ای: برخی از این سازمانها شامل اتحادیه اروپا، سازمان کنفرانس اسلامی و اتحادیه آفریقا هستند. سازمان های بین المللی: سازمان های بین المللی مانند: سازمان تجارت جهانی، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی و سازمان بین المللی کار یونسکو ... نیز می توانند در تصمیم گیری در مورد سیاست های آموزش عالی در سطح بین المللی دخیل باشند. این سازمانها می توانند به کشورها در توسعه آموزش عالی کمک کنند و همچنین برای ارتقای سطح آموزش عالی در دنیا تلاش کنند.

دانشگاهها: دانشگاه های بین المللی و ملی نیز در تصمیم گیری در مورد سیاست های آموزش عالی در سطح بین المللی دخیل هستند. آنها می توانند در ترویج همکاری و تبادل دانش و تجربه بین دانشگاه ها، تدوین برنامه های آموزشی، ارائه پشتوانه های فنی و مالی به دانشگاه های کشورهای نیازمند و همچنین توسعه تحقیقات و پژوهش های علمی و پیشرفته در حوزه آموزش عالی فعالیت کنند. دانشجویان و استادان هم می توانند در ترویج همکاری و تبادل دانش بین کشورها و همچنین در بهبود سیاست های آموزش عالی در دنیا نقش مهمی ایفا کنند.

دولتها: دولتها می توانند در تدوین سیاست های آموزش عالی تعیین بودجه های لازم ارزیابی عملکرد دانشگاه ها تدوین قوانین و مقررات و همچنین همکاری با سایر کشورها در توسعه آموزش عالی فعالیت کنند. مسئولین دولتی عمدتاً شامل وزرای آموزش و پرورش وزرای امور خارجه و همچنین نمایندگان دولت در سازمان های بین المللی هستند. این افراد به منظور حمایت از آموزش عالی و توسعه آن در دنیا میتوانند در نشست های بین المللی شرکت کنند و در برگزاری کنفرانسها و همایش های مختلفی که به موضوع آموزش عالی پرداخته میشود. دخیل شوند.

سازمان های مردمی: سازمان های مردمی مانند سازمان های غیر انتفاعی موسسات خیریه و سازمان های دانشجویی نیز در تصمیم گیری در مورد سیاست های آموزش عالی در سطح بین المللی دخیل هستند. آنها می توانند با ارائه کمک های مالی و فنی به دانشگاه های کشورهای نیازمند ترویج همکاری بین دانشجویان و اساتید از کشورهای مختلف، ارائه بورس های تحصیلی و پشتوانه های آموزشی، توسعه برنامه های آموزشی و پژوهشی و همچنین تحقیق و پژوهش در حوزه های مختلف آموزش عالی فعالیت کنند.

مسئولین غیر دولتی: شامل سازمانهای مردمی مانند سازمانهای غیر انتفاعی و مؤسسات خیریه نیز می توانند در ترویج آموزش عالی در دنیا و بهبود سیاستهای آموزشی در کشورهای نیازمند دخیل شوند. مؤسسات خصوصی دانشگاه های بین المللی و سازمانهای مشارکتی هستند، این افراد و مؤسسات می توانند با ارائه کمکهای مالی و فنی به کشورها در توسعه آموزش عالی کمک کنند و همچنین با همکاری و تبادل دانش و تکنولوژی به ارتقای سطح آموزش عالی در دنیا کمک کنند.

صنعت و بازار کار: دانشگاهها می توانند با تعیین نیازهای بازار کار و توسعه مهارتهای لازم برای کارکنان، ارائه پشتیبانی های مالی و فنی به دانشگاهها و مؤسسات خصوصی، ترویج همکاری بین دانشگاهها و صنعت، توسعه دوره های آموزشی و پیشرفته و همچنین تحقیق و پژوهش در حوزه های مختلف آموزش عالی فعالیت کنند. سازمان آموزشی علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد (UNESCO, ۲۰۲۳).

چگونه میتوان سیاستهای آموزش عالی را پایش کرد؟

برای پایش سیاستهای آموزش عالی و اطمینان از اجرای صحیح آنها می توان از روشهای مختلفی استفاده کرد. در ادامه تعدادی از این روشها معرفی می شود؛

ارزیابی دستاوردهای آموزشی: در این روش دانشجویان پس از پایان دوره تحصیلی از طریق ارزیابی های مختلفی مانند: آزمونهای پایانی پروژه ها و مقالات میزان دستاوردهای آموزشی خود را ارزیابی کنند. این روش به دانشگاهها کمک می کند تا بهبودهای لازم را در برنامه های آموزشی خود انجام دهند.

ارزیابی از طریق بازخورد دانشجویان: در این روش دانشجویان در طول دوره تحصیلی بازخورد خود را درباره کیفیت برنامه های آموزشی و ارائه خدمات دریافت می کنند. این روش خود ارزیابی بهبود کیفیت آموزشی و خدماتی است که دانشگاه ها به دانشجویان ارائه می دهند.

ارزیابی از طریق نظامهای اعتبار سنجی: در این روش دانشگاهها از نظامهای اعتبار سنجی مانند رتبه بندی دانشگاه ها و بررسیهای اعتبار سنجی بین المللی استفاده می کنند تا کیفیت آموزش عالی خود را پایش کنند.

پایش آماری: در این روش داده های آماری مانند نرخ فراگیری نرخ تحصیلات با موفقیت و نرخ اشتغال پس از فارغ التحصیلی را پایش می کنند. این روش به دانشگاهها کمک می کند تا میزان پیشرفت خود را با دانشگاه های دیگر مقایسه کرده و بهبودهای لازم را اعمال کنند.

پایش از طریق بازرسیها: در این روش بازرسان مستقل به دانشگاهها مراجعه می کنند و برنامه های آموزشی فرآیندهای ارزیابی دانشجویان، شرایط تحصیلی و سایر فعالیتهای آموزشی را بررسی می کنند. این روش به دانشگاه ها کمک می کند تا بهبودهای لازم را در ارائه خدمات و برنامه های آموزشی خود اعمال کنند.

پایش از طریق ارتباط با صنعت و بازار کار: در این روش دانشگاهها با صنعت و بازار کار در ارتباط هستند، تا مطمئن شوند که برنامه های آموزشی آنها با نیازهای واقعی بازار کار هماهنگ هستند. این روش به دانشگاه ها کمک می کند تا بهبودهای لازم را در برنامه های آموزشی خود ایجاد کنند و دانشجویان را برای بازار کار آماده کنند.

پایش از طریق گزارش دهی داخلی: در این روش دانشگاهها از سیستمهای گزارش دهی داخلی استفاده می کنند تا بتوانند کیفیت برنامه های آموزشی خود را پایش کنند. این سیستم ها شامل گزارش دهی مالی، گزارش دهی عملکرد دانشجویی و گزارش دهی ارزیابی عملکرد هیئت علمی می شوند.

پایش از طریق مرکز تحقیقات و پژوهشها: در این روش دانشگاهها با استفاده از مرکز تحقیقات و پژوهش ها به پایش کیفیت برنامه های آموزشی و اجرای سیاستهای آموزش عالی می پردازند. این مراکز می توانند پروژه های تحقیقاتی و پژوهشی را در زمینه ی آموزش عالی اجرا کنند و نتایج آنها را به دانشگاه ها ارائه دهند.

پایش از طریق همکاری با دانشگاههای دیگر: در این روش دانشگاهها با دانشگاههای دیگر در سراسر جهان همکاری می کنند تا بتوانند تجربیات و دانش خود را با دیگران به اشتراک بگذارند. این روش به دانشگاه ها کمک می کند تا بهبودهای لازم را در برنامه های آموزشی خود ایجاد کنند و به دانشجویان فرصتی را برای برقراری ارتباط با همتایان خود در سراسر جهان بدهند. همچنین برای پایش سیاستهای آموزش عالی می توان از روشهای دیگری مانند: بررسی مستندات و اسناد، مصاحبه با دانشجویان و اعضای هیئت علمی و بررسی پرونده های دانشجویان استفاده کرد. البته برای این کار نیاز به تعیین شاخصهای پایش و ارزیابی دقیق و همچنین تعیین مسئولین پایش و اجرای سیاستهای آموزش عالی است.

همچنین روشهای دیگری مانند: پایش از طریق مشارکت دانشجویان و ارزیابی پایداری محیط زیست در دانشگاه ها نیز میتوانند مورد استفاده قرار بگیرند. پایش از طریق مشارکت دانشجویان شامل ارزیابی عملکرد هیئت علمی برنامه های آموزشی و خدماتی است که دانشگاهها به دانشجویان ارائه می دهند همچنین ارزیابی پایداری محیط زیست در دانشگاه ها می تواند به عنوان یکی از روشهای پایش و اجرای سیاستهای آموزش عالی مورد استفاده قرار گیرد.

در کل برای پایش سیاستهای آموزش عالی روشهای مختلفی وجود دارد که باید با توجه به شرایط و نیازهای هر دانشگاه مناسب ترین روشها را انتخاب کرد، همچنین برای اجرای موثر و پایداری سیاستهای آموزش عالی نیاز به همکاری و هماهنگی بین دانشگاه صنعت و بازار کار دولت و سایر نهادها و ارگانهای ذیربط است.

چه ابزارها و روشهایی برای ارزیابی و اندازه گیری کیفیت آموزش در سیاستهای آموزش عالی وجود دارد؟

برای ارزیابی و اندازه گیری کیفیت آموزش در سیاستهای آموزش عالی بسیاری از ابزارها و روشهای مختلف وجود دارد. در ادامه به برخی از این ابزارها و روشها اشاره می شود؛

ارزیابی نظام آموزشی: ارزیابی نظام آموزشی به منظور بررسی عملکرد سیستم آموزشی در ارائه خدمات آموزشی و تضمین کیفیت آموزش صورت می گیرد؛ این ارزیابی شامل مواردی مانند: بررسی اهداف آموزشی، برنامه های درسی، روشهای تدریس، فرایندهای ارزیابی دانشجویان و مدیریت دانشگاه، میزان تاثیرگذاری برنامه های درسی، میزان موفقیت دانشجویان در امتحانات و نظامهای ارزیابی دانشجویان است؛ در این نوع ارزیابی پارامترهای مختلفی بررسی می شوند.

ارزیابی استادان: ارزیابی استادان به منظور بررسی عملکرد استادان در تدریس و تأمین کیفیت آموزش صورت می گیرد. این ارزیابی شامل مواردی مانند: تاثیرگذاری تدریس، مهارتهای تدریس، تعامل با دانشجویان و توانایی برقراری ارتباط با دانشجویان است.

ارزیابی دانشجویان: ارزیابی دانشجویان به منظور بررسی کیفیت آموزش و یادگیری دانشجویان صورت می گیرد. این ارزیابی شامل مواردی مانند: میزان درک دانشجویان، میزان موفقیت در امتحانات، میزان رضایت دانشجویان و ارزیابی خود تقویتی است.

ارزیابی مدیریت دانشگاه: ارزیابی مدیریت دانشگاه به منظور بررسی عملکرد مدیران دانشگاه در تأمین کیفیت آموزش صورت می گیرد. این ارزیابی شامل مواردی مانند: مدیریت مالی، مدیریت منابع انسانی و مدیریت برنامه های توسعه دانشگاه است. استفاده از شاخص های کیفیت آموزش: استفاده از شاخصهای کیفیت آموزش به منظور اندازه گیری و ارزیابی کیفیت آموزش و یادگیری صورت می گیرد. این شاخصها شامل مواردی مانند: نرخ فارغ التحصیلی، نظرسنجی دانشجویان، تأثیرگذاری تحقیقات و پژوهشهای دانشگاه و تأثیرگذاری فارغ التحصیلان است.

ارزیابی خارجی: ارزیابی خارجی به منظور بررسی عملکرد دانشگاه در تأمین کیفیت آموزش صورت می گیرد و توسط سازمانها و مؤسسات خارجی انجام می شود. این ارزیابی شامل مواردی مانند: رتبه بندی دانشگاهها، اعتباربخشی دانشگاهها، ارزیابی برنامه های آموزشی و تأثیرگذاری دانشگاه بر جامعه است.

ارزیابی رتبه بندی: ارزیابی رتبه بندی به منظور بررسی رتبه بندی دانشگاه ها در مقایسه با دانشگاههای دیگر صورت می گیرد. این ارزیابی شامل مواردی مانند: رتبه بندی دانشگاه ها در سطح جهانی منطقه ای و ملی است. مشارکت دانشجویان: مشارکت دانشجویان به منظور بررسی نظرات و ایده های دانشجویان درباره کیفیت آموزش و یادگیری صورت می گیرد. این مشارکت شامل مواردی مانند نظرسنجی دانشجویان شوراهای دانشجویی و مشارکت در تأمین کیفیت آموزش است. همچنین برای ارزیابی و اندازه گیری کیفیت آموزش می توان از روشهای مختلفی مانند: مصاحبه، مشاهده، آزمون، پرسشنامه، گفتگوی گروهی و فرایند خود ارزیابی استفاده کرد؛ از این روشها برای بررسی مواردی مانند: تاثیرگذاری تدریس، میزان درک دانشجویان و رضایت دانشجویان استفاده می شود.

چگونه میتوان اطمینان حاصل کرد که سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان به صورت عادلانه و بدون تبعیض اعمال می شوند؟

تضمین عدالت در اجرای سیاستها در سراسر جهان به عنوان یک چالش بزرگ طراحی و اجرای این سیاست ها مطرح می شود. در زیر راهکارهایی برای تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان آورده شده است؛ ارزیابی دقیق و عادلانه: برای تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی باید یک فرآیند ارزیابی دقیق و عادلانه برای این سیاستها طراحی شود. این فرآیند باید شامل: ارزیابی کیفیت و نتایج آموزش، مدیریت منابع و هزینه ها و تأثیر اجرای سیاستها بر جامعه باشد.

تعیین معیارهای شفاف: برای اجرای عادلانه سیاستهای آموزش عالی باید معیارهای شفافی برای ارزیابی کیفیت آموزش و نتایج آن تعیین شود. این معیارها باید به صورت شفاف قابل دسترس و قابل اندازه گیری باشند تا بتوان به راحتی عملکرد مراکز آموزشی و نتایج آنها را ارزیابی کرد.

توسعه سیاستهای مالی عادلانه: برای اجرای عادلانه سیاستهای آموزش عالی باید سیاستهای مالی عادلانه و مناسبی توسعه داده شود. باید تلاش شود تا منابع مورد نیاز برای اجرای سیاستهای آموزشی در بخشهای مختلف جامعه به صورت عادلانه توزیع شوند.

توسعه سیاستهای رفاهی و حمایتی: برای تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی باید سیاستهای رفاهی و حمایتی برای دانشجویان در نظر گرفته شود. این سیاستها می توانند شامل: حمایتهای مالی، ارائه خدمات پشتیبانی، تسهیلات مسکن و خدمات بهداشتی و درمانی باشند.

توسعه فرهنگ اعتماد: برای تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی باید فرهنگ اعتماد در جامعه تقویت شود اعتماد به مراکز آموزشی مدیران آموزشی و رویکردهای آموزشی مورد استفاده می تواند به تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان کمک کند. برای تقویت فرهنگ اعتماد باید از روشهای مختلفی مانند: ارائه اطلاعات شفاف و صادقانه درباره عملکرد مراکز آموزشی، ارتقای شفافیت در فرآیند ارزیابی و ارائه خدمات پشتیبانی مناسب استفاده شود.

همکاری بین المللی برای تضمین عدالت: در اجرای سیاستها در سراسر جهان باید همکاری بین المللی در این زمینه تقویت شود. این همکاری می تواند شامل تبادل اطلاعات و تجربیات، توسعه برنامه های آموزشی مشترک، توسعه تحقیقات و تبادل دانش باشد. توسعه فرهنگ تحقیق و توسعه: برای تضمین عدالت در اجرای سیاستها باید فرهنگ تحقیق و توسعه در جامعه تقویت شود؛ توسعه تحقیقات و ارائه راهکارهای نوین در حوزه آموزش عالی می تواند به تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی کمک کند.

به طور کلی تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان به دلیل پیچیدگی و تعدد عوامل مختلف یک چالش بزرگ است. اما با اجرای راهکارهای مناسب می توان به تضمین عدالت در اجرای سیاستهای آموزش عالی در سراسر جهان نزدیک تر شد.

نتیجه‌گیری

بررسی ادبیات پژوهش و تحلیل فرا ترکیبی مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که سیاست‌های آموزش عالی در سراسر جهان در حال تجربه تحولات اساسی هستند؛ تحولی که ریشه در دگرگونی‌های اجتماعی، اقتصادی، فناورانه و نیازهای جدید بازار کار دارد. یافته‌های پژوهش نشان داد که صاحب‌نظرانی همچون اسکات (۲۰۲۴)، آلتاخ و همکاران (۲۰۲۱)، هایدن (۲۰۲۵) و لالوند (۲۰۲۲) همگی بر این نکته تأکید می‌کنند که آموزش عالی دیگر نمی‌تواند با الگوهای سنتی و یکسان اداره شود، بلکه باید منعطف، زمینه‌محور و پاسخگو به شرایط محلی و جهانی باشد.

از بین یافته‌های پژوهش چند محور کلیدی بیش از همه تکرار شدند، که نشان‌دهنده اولویت‌های جهانی سیاست‌گذاری آموزش عالی هستند:

۱. توجه به نیازهای بازار کار: دانشگاه‌ها باید برنامه‌های آموزشی خود را با مهارت‌های موردنیاز مشاغل آینده همسو کنند و آموزش مهارت‌های عملی و حرفه‌ای را تقویت نمایند.
 ۲. افزایش کیفیت آموزش عالی: ارتقای استانداردهای آموزشی، توانمندسازی استادان، نوآوری در روش‌های تدریس و استفاده از فناوری‌های نوین از الزامات اساسی است.
 ۳. گسترش دسترسی برابر به آموزش عالی: عدالت آموزشی و فرصت‌های برابر برای همه گروه‌های اجتماعی و اقلیت‌ها یکی از محورهای مهم سیاست‌گذاری در کشورهای مختلف شناخته شد.
 ۴. تقویت پژوهش و توسعه: حرکت به سوی اقتصاد دانش‌بنیان مستلزم حمایت مالی و ساختاری از تحقیقات دانشگاهی و ایجاد پیوند میان دانشگاه، صنعت و دولت است.
 ۵. ترویج فرهنگ انتقادی و ارزش‌های دموکراتیک و اجتماعی: دانشگاه‌ها نقش مهمی در پرورش شهروندان آگاه، مسئول و نقاد دارند و باید فضایی برای گفت‌وگو، تفکر انتقادی و آزادی علمی فراهم کنند.
 ۶. بین‌المللی‌سازی آموزش عالی: همکاری‌های علمی فرامرزی، تبادل استاد و دانشجو و حضور در شبکه‌های بین‌المللی به افزایش کیفیت و اثرگذاری آموزش عالی کمک می‌کند.
 ۷. توجه به تفاوت‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی کشورها: هیچ مدل یکسانی برای همه کشورها وجود ندارد؛ سیاست‌ها باید بر اساس ویژگی‌های محلی طراحی شوند.
- نتیجه کلی پژوهش نشان می‌دهد که آموزش عالی در نقطه عطفی قرار دارد؛ به گونه‌ای که آینده آن به میزان توانایی نظام‌های آموزش عالی در انطباق با تغییرات جهانی، پاسخ‌گویی به تحولات بازار کار، تقویت پژوهش، ارتقای کیفیت و گسترش عدالت آموزشی بستگی دارد. همچنین دانشگاه‌ها به عنوان موتور محرک توسعه، نقشی کلیدی در شکل‌گیری اقتصاد دانش‌محور و توسعه پایدار ایفا می‌کنند. از این رو، سیاست‌گذاری هوشمند، منعطف و مبتنی بر نیازهای واقعی جامعه و صنعت ضرورت دارد.

منابع

- Allen, I. E., & Seaman, J. (۲۰۱۸). Digital learning compass: Distance education enrollment report ۲۰۱۷. Babson Survey Research Group.
- Altbach, P. G. (Ed.). (۲۰۱۵). The international imperative in higher education. Routledge.
- Altbach, P. G., & De Wit, H. (Eds.). (۲۰۱۹). International handbook of higher education. Springer.
- Altbach, P. G., & de Wit, H. (Eds.). (۲۰۲۱). Succeeding globally through international education and engagement. Routledge.
- Altbach, P. G., & de Wit, H. (Eds.). (۲۰۲۳). Sustaining excellence in higher education: Quality assurance, accreditation, and rankings. Springer.

- Altbach, P. G., & de Wit, H. (Eds.). (۲۰۲۰). SAGE Handbook of International Higher Education. Sage Publications.
- Altbach, P. G., & Knight, J. (Eds.). (۲۰۲۴). The internationalization of higher education: Motivations and realities. JHU Press.
- Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (۲۰۲۷). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. UNESCO Publishing.
- Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (۲۰۲۴). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. Brill Sense.
- Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (۲۰۲۱). Higher Education Policy: An International Comparative Perspective. Springer.
- Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (Eds.). (۲۰۲۶). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. Brill Sense.
- Beine, M., Docquier, F., & Rapoport, H. (۲۰۲۱). Brain drain and human capital formation in developing countries: Winners and losers. The Economic Journal.
- Biesta, G., & Miron, L. (Eds.). (۲۰۲۵). The relevance of the beautiful and other essays. Routledge.
- Bleiklie, I., & Henkel, M. (Eds.). (۲۰۲۰). Governing knowledge: A study of continuity and change in higher education - a festschrift in honour of Maurice Kogan. Springer Science & Business Media.
- Collins, M. E., & Austin, A. E. (۲۰۲۶). Higher education policy and its impact on education: A review of the literature. Review of Educational Research, .
- de Wit, H., & Merckx, G. (Eds.). (۲۰۲۱). The globalisation of internationalisation: Emerging voices and perspectives. Sense Publishers.
- De Wit, H., & Merckx, G. (Eds.). (۲۰۱۹). Handbook of internationalization of higher education. Springer.
- Deardorff, D. K., de Wit, H., Heyl, J. D., Adams, T., & Amilien, V. (Eds.). (۲۰۲۱). The SAGE handbook of international higher education. Sage.
- Dillenburg, P., & Self, J. A. (Eds.). (۲۰۲۱). Higher education policy and the global knowledge economy: International perspectives. Routledge.
- Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (Eds.). (۲۰۲۲). The triple helix university-industry-government innovation in action. Routledge.
- Etzkowitz, H., Webster, A., Gebhardt, C., & Terra, B. R. C. (Eds.). (۲۰۲۰). The future of the university and the university of the future: Evolution of ivory tower to entrepreneurial paradigm. Edward Elgar Publishing.
- Fayolle, A., & Redford, D. T. (Eds.). (۲۰۲۴). Handbook on the entrepreneurial university. Edward Elgar Publishing.
- Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P., & Trow, M. (۲۰۲۵). The new production of knowledge: The dynamics of science and research in contemporary societies. Sage.
- Gornitzka, A., Kogan, M., & Amaral, A. (Eds.). (۲۰۲۵). Reform and change in higher education: Analysing policy implementation. Springer.
- Guile, D., & Unwin, L. (Eds.). (۲۰۲۱). The Routledge international handbook of learning. Routledge.
- Harvey, L. & Newton, J. (Eds.). Assessing Quality in Higher Education: International Perspectives (۲nd ed.). Routledge.
- Hayden, M. (۲۰۱۲). The impact of globalization on higher education. Palgrave Macmillan.
- Johnstone, D. B., & Marcucci, P. N. (Eds.). Access, equity, and capacity in Asia-Pacific higher education. Springer.

- Knight, J. (۲۰۱۹). Internationalization of Higher Education: Benefits and Challenges. *Journal of Studies in International Education*, ۳(۲), ۶۶-۷۷.
- Knight, J. (۲۰۲۳). Internationalization of higher education: An institutionalist approach. In *The SAGE Handbook of International Higher Education* Sage Publications.
- Knight, J. (۲۰۲۴). *Internationalization of Higher Education: Past, Present and Future Directions*. Routledge.
- Kumar, M. (۲۰۲۴). *Skills development for employability: A study of India's higher education system*. Routledge.
- Lewis, S., & Lalonde, C. (Eds.). (۲۰۱۷). *Comparative higher education policy*. Springer.
- Manning, S., & Brown, K. (۲۰۱۹). *Lifelong learning in the digital age: Sustainable for all in a changing world*. Springer.
- Marginson, S. (۲۰۱۱). Higher education and public good. *Higher Education Quarterly*, ۶۵(۴), ۴۱۱-۴۳۳. doi: ۱۰.۱۱۱۱/j.۱۴۶۸-۲۲۷۳.۲۰۱۱.۰۰۴۹۷.x.
- Marginson, S., & Considine, M. (۲۰۲۰). *The enterprise university: Power, governance and reinvention in Australia*. Cambridge University Press.
- Marginson, S., & Considine, M. (۲۰۲۱). *The enterprise university: Power, governance and reinvention in Australia*. Cambridge University Press.
- Marginson, S., & Mollis, M. (۲۰۲۴). *Imagination as a space of agency for higher education*. Routledge.
- Marginson, S., & Rhoades, G. (Eds.). (۲۰۰۲). *Beyond national states, markets, and institutions: Higher education systems in comparative perspective*. Jossey-Bass.
- Marginson, S., & Rhoades, G. (Eds.). (۲۰۲۱). *Higher Education and COVID-۱۹: Global Perspectives on Challenges and Opportunities*. Springer.
- Marginson, S., & Sawir, E. (Eds.). (۲۰۱۸). *Higher Education in the Global Age: Policy, Practice and Promise*. Springer.
- Mundy, K., Green, A., Lingard, B., & Verger, A. (۲۰۲۴). *Global Education Policy and International Development: New Agendas, Issues and Policies*. Oxford: Symposium Books. OECD.
- (۲۰۲۴). *The Future of Education and Skills: Education ۲۰۳۰*. Retrieved from
- Perna, L., & Finney, J. *Why Higher Education Needs Systematic Change*. The Conversation.
- Psacharopoulos, G., & Patrinos, H. A. *Returns to investment in education: a further update*. Education economics,.
- Rizvi, F., & Lingard, B. . *Globalizing education policy*. Routledge.
- Scott, P. *Global trends in higher education*. Hoboken, NJ: Wiley.
- Stewart, J., & Harteis, C. (Eds.). (Human dimensions in higher education: Pedagogy and practice in an evolving landscape. Routledge.
- Teixeira, P. N. (Ed.).). *Mapping the higher education landscape: Towards a European classification of higher education*. Springer.
- Teixeira, P. N., Shin, J. C., & Amaral, A. (Eds.). (۲۰۲۰). *Encyclopedia of international higher education systems and institutions*. Springer.
- Teixeira, P., Dill, D. D., & Jongbloed, B. W. (eds.). (۲۰۲۱). *Managing colleges and universities: Issues for leadership*. Routledge.